

**Олена КАРБОВАНЕЦЬ, Ярослава ГАСИНЕЦЬ,
Мирослава ДЕМЧИНСЬКА, Наталія КУРУЦ,
(Ужгород, Україна)**

НАВЧАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ФОРМУВАННІ ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Доцільне використання форм, методів, засобів взаємовпливу в кожній конкретній ситуації навчання і виховання, виявляється в творчій активності спеціаліста, що відображає його фахову майстерність. Природнича екскурсія є однією з форм організації навчального процесу, яка потребує професійної компетентності, щоб озброїти студентів системними знаннями з дисциплін, які вивчаються у вищому навчальному закладі. Поняття «навчальна екскурсія» в науці не нове. І. Ф. Харламов дає таке визначення екскурсії – це «...форма організації навчання, при якій студенти сприймають та засвоюють знання шляхом виходу до місця розташування об'єктів, що вивчаються» [1, 167]. Данюю проблемою займалися ряд вчених (Т. Бондаренко, М. Верзілін, Н. Волкова, О. Герд, О. Коваленко, В. Корсунська, А. Луговий, Н. Міщук, І. Мороз, В. Половцев, Ю. Полянський, І. Пономарьова, Б. Райков, М. Римський-Корсаков, І. Суравегіна, О. Савченко, А. Степанюк, І. Харламов, А. Хуторський, О. Цуруль, В. Шулдик та ін.), однак низка питань, що стосуються місцевих умов окремих регіонів, висвітлено недостатньо.

Навчальні екскурсії з студентами біологічних та медичних спеціальностей є обов'язковими та необхідними складовими навчально-виховного процесу. Без проведення ознайомчих, дослідницьких, узагальнюючих екскурсій та екскурсій, які стосуються визначення й систематики, сформувати у майбутніх спеціалістів систему фахових знань неможливо, так як вони доповнюють теоретичне навчання й проводяться в іншій обстановці, ніж аудиторні заняття. Так, у межах навчальних програм із ботаніки, зоології, ентомології, методики викладання біології, мікробіології, медичної біології зі студентами проводяться наступні екскурсії:

в державну установу «Закарпатська обласна фітосанітарна інспекція», що дає змогу студентам ознайомитись із сучасними ентомологічними та фітопатологічними дослідженнями, допомагає засвоїти зміни в роботі фітосанітарної служби згідно з вимогами Європейської організації захисту рослин, а також опанувати методи діагностики інвазійних шкідників й збудників хвороб сільськогосподарських рослин та тварин; у головне управління безпечності харчових продуктів й ветеринарії «Держпродспоживслужба в Закарпатській області», де студенти досліджують збудників інфекцій, гельмінтних інвазій, які передаються через продукти харчування; відділ ветеринарії, де закріплюють знання із циклу розвитку гельмінтних інвазій; в міську інфекційну лікарню та інші медичні заклади з метою підвищення кваліфікаційного рівня. Здобуттю студентами найбільш повної уяви про базу практик та їхню структуру; спостереженню явищ природи і їх дослідженню; збору й визначенню регіональної флори і фауни - сприяють навчальні екскурсії, які проводяться зі студентами під час проходження різного роду практик. Значну частину становлять екскурсії, які проводяться в природних умовах з метою спостереження та вивчення різних об'єктів і явищ дійсності. Систематиці та визначенню й узагальненню знань студентів з визначених тем і розділів навчальних дисциплін, сприяють екскурсії в штучно створені середовища - зоологічний музей, ботанічний сад ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Основою методики проведення екскурсій є традиційні та сучасні методи викладання, які сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів. Таким чином, екскурсії розширюють і конкретизують знання, підвищують інтерес студентів до навчального матеріалу, розвивають критичне мислення й творчі здібності, сприяють засвоєнню знань, практичних умінь і навичок, що є важливою складовою у формуванні фахової майстерності студентів вишів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Харламов І. Ф. Педагогіка: [навч. посіб.]. – М.: Гардарики, 1999. – 4-е вид., переробл. і доп. – 519 с.